

Κωνσταντίνος Σπέρας και η πρώην αναρχοσυνδικαλιστική ομάδα του. Στα 1935 ο ίδιος αφήνει να διαφανούν στην εφημερίδα *Εθνική ατζηφιθίικοσσιαλιστω κού* Μερκούρη οι πολιτικές και ιδεολογικές καταβολές του στον επαναστατικό «καθαρό» συνδικαλισμό του Σορέλ έχοντας πια περάσει στο φασιστικό στρατόπεδο.²⁴⁵ Σαφή στοιχεία όμως για τον αναρχοσυνδικαλιστικό λόγο της δεκαετίας του 1910 διαθέτουμε από το καταστατικό του *Συνδικάτου Εργατών και Εργατριών*. Πρόκειται για μια ομάδα εμικρέδων μνημένων στις ιδέες του ευρωπαϊκού αναρχοσυνδικαλισμού και κυρίως του «καθαρού συνδικαλισμού». ²⁴⁶ Οι έλληνες αναρχοσυνδικαλιστές επιδιώκουν την «καθαρώς εργατικήν δράσιν, βασιζομένην εις την αρχήν της πάλης των τάξεων», απέκλειαν «παντελώς» την «πολιτική δράση»²⁴⁷ και ενδιαφέρονται για το πραγματικό συμφέρον των εργαζομένων, σε αντίθεση με τους ανήθικους κεφαλαιοκράτες που συμπεριφέρονταν σαν «κουτσαβάκηδες». Το σωματείο θα αντιμετωπίσει την είσοδο των σιγαροποιητικών μηχανών υιοθετώντας βίαιες πρακτικές ανάλογες με αυτές του αγγλικού λουδισμού.²⁴⁸ Οι αναρχοσυνδικαλιστές διατυπώνουν σαφείς θέσεις εναντίον της συμμετοχής στις εκλογές και τον κοινοβουλευτισμό, αλλά και κριτικής στο πρόγραμμα του ΣΕΚΕ.²⁴⁹ Ο αντικοινοβουλευτισμός αποτέλεσε μεταξύ άλλων τον δρόμο που οδήγησε τον Σπέρα και την ομάδα από τον αναρχισμό στην υποστήριξη δικτατορικών λύσεων ήδη, όπως φαίνεται, από την περίοδο της δικτατορίας του Παγκάλου με στόχο τη διαμόρφωση ενός καθαρού οικονομικού

²⁴⁵ Σε μια σειρά άρθρων του για την ιστορία του ελληνικού και διεθνούς εργατικού κινήματος αφού αναφέρεται θετικά στον Μαντσίνι, κριτικά στον αναρχισμό του Μπακούιν και τον κομμουνισμό του Μαρξ, παρουσιάζει με έναν θετικό τρόπο τον σορελισμό, ενώ φαίνεται να διακρίνει τους «αναρχικούς» από τους αμιγώς «συνδικαλιστές». Συγκεκριμένα υπό τον υπότιτλο «ο επαναστατικός συνδικαλισμός» αναφέρεται στις «συνδικαλιστικές ομάδες υπό την εμπνευσμένη διδασκαλία του Γεωργίου Σορέλ» ο οποίος «αντέδρων κατά της επικρατήσεως του Μαρξισμού» αντέτασσε «την συνδικαλιστικήν θεωρίαν». Ίσως για πρώτη φορά στον ελληνικό τύπο γίνεται λόγος για το γνωστό βιβλίο του Σορέλ «Σκέψεις επί της βίας» το οποίο κατά την άποψη του Σπέρα «καθώρισε σαφώς την αποστολήν των συνδικαλιστών και τον ρόλον, τον οποίον παίζουν οι εργάται εν τη εξελίξει των σημερινών κοινωνιών». Ο ίδιος δείχνει να το έχει διαβάσει και να είναι επηρεασμένος από αυτό, αλλά σαφώς πλέον αποστασιοποιημένος. Κατηγορεί τη «μαρξική ιδεολογία» ότι «έλαβε συν τω χρόνω θρησκευτικοπολιτικήν χροιάν» και ότι τα σοσιαλιστικά κόμματα διαφθάρηκαν όταν έλαβαν μεγάλη κοινοβουλευτική δύναμη σε Γαλλία και Γερμανία. Τονίζει τον αντικοινοβουλευτισμό των «αναρχικών» και «συνδικαλιστικών» ρευμάτων. «Η ιστορία των ελληνικών εργατικών κινήματων», *Εθνική*, 12/1/1935. ²⁴⁶ *Εθνική*, 8/1/1935. ²⁴⁷ *Εθνική*, 25/1/1935. ²⁴⁸ *Εθνική*, 25/1/1935. ²⁴⁹ *Εθνική*, 25/1/1935.

²⁴⁶ Α. Λιάκος, *Εργασία κ.ά.π.*, σ.122. ²⁴⁷ *Ο.π.*, σ.122-3.

²⁴⁸ Συμμετέχουν στο ιδρυτικό Συνέδριο της ΓΣΕΤ 1918. Ο «αναρχοσυνδικαλιστής» Σπέρας διαφώνησε στο ζήτημα να συμπεριληφθεί στο καταστατικό η φράση η *πάλη των υποστηρίζοντων* πως «ο εργάτης πρέπει να μείνει μακριά από κάθε πολιτική και μακριά από το κοινοβούλιο και να ενδιαφέρεται μόνο για τα σωματεία του και την επαγγελματική του οργάνωση». Οι «συνδικαλιστές» Σπέρας, Κουχτσόγλου και Πολυδωρόπουλος ζήτησαν να διατυπωθεί το άρθρο με τη δική τους άποψη «Έξω από κάθε πολιτική.» Οι σοσιαλιστές αντιπρότειναν «έξω από κάθε αστική επιρροή» κι επικράτησαν με 158 έναντι 21. Γ. Κορδάτος, *Η ιστορία*, σ.205-7.

²⁴⁹ Σταύρος Κουχτσόγλου, «Δεν ψηφίζω», *Αμν*, 12/1/1920, «Το Πρόγραμμα των εν παρενθέσει κομμουνιστών», *Αμν*, 18, 19/10/1920, «Κάτω η Μάσκα», *Αμν*, 17/24/5/1920.